بەناوی خودای بەخشندەو میهرەبان

بەناوی گەلەوە

پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق

پشت بەستن بە حوکمی مادده (121/یەکەم) لە دەستووری عێراقی هەمیشەیی و مادده (1/56) لە یاسای پەرلەمانی کوردستان ژمارە (1)ی ساڵی 1992ی هەموارکراو و لەسەر ئەوەی کە ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان ـ عێراق بەرچاوی خستووە، پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق لە دانیشتنی ئاسایی ژمارە (24)ی رۆژی 2011/5/31 بڕیاری دانانی ئەم یاسایەیدا

یاسای ژمارە (6) ی ساڵی 2011
یاسای بودجەی هەرێمی کوردستان ـ عێراق بۆ ساڵی 2011
بەشی یەکەم
داهەتەکان

ماددەی یەکەم:

داهاتەکانی بودجەی ساڵی دارایی (2011)ی هەرێمی کوردستان ـ عێراق بە بڕی (12.386.000 ملیۆن) دوازدە تریلیۆن و سێ سەد و هەشتا و شەش ملیار دینار دەخەملێندرێت، بە گوێرەی ئەوەی کە لەم خشتەی دادێت روون کراوەتەوە:

ژ	ناونیشان	بڕی پارە
.1	بەشی هەرێم بە گوێرەی یاسای بودجەی گشتی فیدراڵی کۆماری عیراق بۆ ساڵی دارایی (2011)	(11.180.000 ملیۆن) یازدە تریلیۆن و سەد و هەشتا ملیار دینار.
.2	داهاتی بە کردەنی بەدەست هاتوو لە دەروازەکانی سنووری هەرێمی کوردستان بۆ ساڵی 2010 کە دووبارە لە چوارچێوەی بودجەی هەرێمی کوردستان تەرخان کراوەتەوە، ئەویش بە گوێرەی بڕگەی سێیەم لە ماددەی (25) لە یاسای بودجەی گشتی فیدراڵی کۆماری عیراق بۆ ساڵی دارایی 2011.	(305 ملیار) سێ سەد و پێنج ملیار دینار.
.3	داهاتی خەملێنراوی فرۆشتنی وزەی کارەبا لە هەرێمدا.	(151 ملیار) سەد و پەنجا و یەك ملیار دینار.
.4	داهاتی گشتی خەملێنرا و بە داهاتی دەروازە سنووریەکانی ساڵی 2011.	(400 ملیار) چوار سەد ملیار دینار.
.5	بڕە پارەی پترۆ دۆلار بەگوێرەی بڕگەی چوارەم لە ماددەی (25) لە یاسای بودجەی گشتی فیدراڵی کۆماری عیراق بۆ ساڵی دارایی (2011).	(350 ملیار) سێ سەد و پەنجا ملیار دینار.

بەشی دووەم
خەرجی و کورت هێنان

ماددەی دووەم:

یەکەم: بۆ خەرجییەکانی ساڵی دارایی (2011) بڕی (13.950.670) سێزدە تریلیۆن و نۆ سەد پەنجا ملیار شەسەد و حەفتا ملیۆن دینار تەرخان دەکرێت و بەم جۆرەش دابەش دەکرێت:

1- بڕی (3.852.000 ملیۆن) سێ تریلیۆن و هەشت سەد و پەنجا و دوو ملیار دینار بۆ خەرجی پرۆژەکانی وەبەرهێنان.

2- بڕی (298) دوو سەدو نەود و هەشتا ملیار دینار بۆ ئاوەدانکردنەوە و گەشەپێدانی پرۆژەی هەرێمەکان و پارێزگاکان و لەسەر پارێزگاریشە پلانی ئاوەدانکردنەوەی پارێزگا و قەزا و ناحیەکانی سەر بەو کە لەلایەن ئەنجومەنی پارێزگاوە پەسندکراوە پێشکەش بە وەزارەتی پلاندانان بکات بۆ ئەوەی لێی بکۆڵێتەوە و پەسندی بکات بە مەرجێ ڕەچاوی ئەو ناوچانە بکات کە لەناو پارێزگادا زیاتر تووشی زیان هاتوون و ژمارەی دانیشتوانیشی.

3- بڕی (54.000) پەنجا و چوار ملیار دینار بۆ خەرجییەکانی ئەنجومەنی دادوەری.

4- بڕی (74,000) حەفتا و چوار ملیار دینار بۆ خەرجییەکانی پەرلەمانی هەرێمی کوردستان.

دووەم: کورت هێنانی بەرپلان بە (1.564.296) یەك تریلیۆن و پێنج سەد و شەست و چوار ملیار و دوو سەد و نەوەد و شەش ملیۆن دینار. ئەم کورت هێنانەش لەو بەشە پارەیەی وەزارەتی پێشمەرگە پڕ دەکرێتەوە، کە لە بودجەی وەگەڕخستنی فیدراڵدا بۆ پاسەوانانی هەرێم لە نێو بڕە پارەی وەزارەتی بەرگریی عیراقی فیدراڵ بە گوێرەی یاساکانی بودجەی گشتی فیدراڵی بۆ ساڵانی دارایی (2007 تا 2011) تەرخان کراون.

ماددەی سێیەم:

یەکەم: داشکاندنی ڕێژەی 10٪ لە کۆی بودجەی وەگەڕخستن کە بڕەکەی 989 ملیار و 670 ملیۆن دینارە و بۆ ئەم لایەنانەی خوارەوە دەگوازرێتەوە:

1- بڕی (150) سەد و پەنجا ملیار دینار بۆ بەردەوامبوونی هەڵمەتی دروست کردنی قوتابخانە لە هەرێمدا.

2- بڕی (300) سێ سەد ملیار دینار بۆ ئەوەی بخرێتە سەر بودجەی وەبەرهێنان بۆ بەهێزکردنی پرۆژە پێشنیارکراوەکان کە ڕێژەی لە 10٪ ی تێچووی گشتی پرۆژەکەی بۆ تەرخان کراوە و بەسەر پارێزگاکانی هەرێمدا بەگوێرەی ڕێژەی دانیشتوانیان دابەش دەکرێت.

3- بڕی (100) سەد ملیار دینار بۆ پشتگیری پڕۆژە خزمەتگوزارییەکانی قەزا و ناحیە سنوورییە زیان لێکەوتووەکان و ئەوانەی لە رابردوودا کۆچیان پێ کراوە، بەمەرجێ بخرێتە سەر بودجەی گەشەپێدانی پارێزگاکان بەگوێرەی چڕی دانیشتوانیان.

4- بڕی (70) حەفتا ملیار دینار بۆ پشتگیری پڕۆژە خزمەتگوزارییەکانی ناوچە دابڕێندرا و کێشە لەسەرەکان و وەزارەتی پلاندانانی هەرێم بەدواداچوونی جێبەجێکردنی دەکات.

5- بڕی (20) بیست ملیار دینار بۆ دروست کردن و نۆژەنکردنەوەی دامەزراوە وەرزشییەکان و پشتگیریی کەرتی وەرزش لە هەرێمدا.

6- بڕی (35) سی و پێنج ملیار دینار بۆ پڕکردنەوەی خەرجییەکانی ئەنجامدانی هەڵبژاردنەکانی ئەنجومەنی پارێزگا و قەزا و ناحییەکانی هەرێم.

دووەم: ئەو بڕەی کە دەمێنێتەوە کە (314,670) سێ سەدو چواردە ملیار و شەش سەد و حەفتا ملیۆنە بەم شێوەیەی خوارەوە دابەش دەکرێت:

1- زیادکردنی پێشینەی هاوسەرگیری لە (2,5) دوو ملیۆن و نیوەوە بۆ (5) پێنج ملیۆن دینار.

2- زیاد کردنی پێشینەی خانووبەرە لە (15) پانزە ملیۆن دینارەوە بۆ (20) بیست ملیۆن دینار.

3- زیادکردنی دەرماڵەی کەسەکانی پۆلیس و ئاسایش و هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆ (دەرماڵەی خواردن) بۆ (210) دوو سەدو دە هەزار دینار مانگانە.

4- زیادکردنی تەرخان کراوی تۆڕی چاودێری کۆمەڵایەتی لە (75) حەفتا و پێنج هەزارەوە بۆ (150) سەد و پەنجا هەزار دینار مانگانە.

5- بەهێز کردنی قەرزەکانی هەردوو بانکی کشتوکاڵی و پیشەسازی.

6- پێشینەی هاوسەرگیری کە (5) پێنج ملیۆن دینارە بە کوڕوکچی شەهید و ئەنفال کراوە دەدرێت و لێیان وەرناگیرێتەوە.

ماددەی چوارەم:

وەزارەتی دارایی و ئابووری هەرێمی کوردستان ـ عیراق، ئەرکی دابین کردنی پارەی وەزارەت و ئیدارەکان بە گوێرەی داهاتی دارایی بەر دەست، دەگرێتە ئەستۆ.

ماددە پێنجەم:

یەکەم: هەموو داهاتی ئەو فەرمانگانەی کە لە ناوەندەوە پارەیان پێ دەدرێت، بە داهاتی کۆتایی بۆ گەنجینەی گشتی تۆمار دەکرێت.

دووەم: بەدەر لە حوکمی بڕگەی (یەکەم)ی سەرەوە، لەسەر وەزیری دارایی و ئابوورییە:

1- زیاد كردنی بڕی داهاتەكانی مانگانە كە وەزارەتی تەندروستی بە هەموو فەرمانگەكانییەوە وەدی دەهێنێت، بۆ سەر بودجەی ئەو وەزارەتە، بە مەبەستی كڕینی داودەرمان و وە هانا هاتنی خەرجییەكان بە هەموو جۆرەكانیەوە بە گوێرەی خواستی وەزارەت كە خشتەی داهاتی وەدەست هاتووی كردەنی لەگەڵدا بێت.

2- زیاد كردنی بڕی داهاتی مانگانە كە وەزارەتی كارەبای بە هەموو فەرمانگەكانییەوە وەدی دەهێنێت، بۆ سەر بودجەی وەزارەت، بۆ مەبەستەكانی پەرەپێدان و باشتر كردنی تۆڕەكانی كارەبا بە گوێرەی خواستی وەزارەت، كە خشتەی وەدەست هاتووی كردەیی لەگەڵدا بێت.

ماددەی شەشەم:

ئەو بڕە كۆمەكانەی پێشكەش دەكرێن بە وەزارەتەكان و ئەو فەرمانگانەی گرێدراوی وەزارەت نین، لە پاش قبوولّ كردنیان لە لایەن وەزیری دارایی و ئابوورییەوە، وەك داهاتی كۆتایی بۆ گەنجینە تۆمار دەكرێن، بە مەرجێك وەزیری دارایی و ئابووری لە چوارچێوەی بودجەی وەزارەت یان لایەنانی گریّ نەدراو بە وەزارەت تەرخانی بكاتەوە، بە مەبەستی ئەوەی لەو خواستەدا خەرج بكرێت كە لە پێناویدا بەخشراوە.

بەشی سێیەم
(دەسەلاّتەكان)

ماددەی حەوتەم:

یەكەم: خەرج كردن لە پشتیوانەی حیساباتی سەرەكی (بەخشین، باروبوو، خەرجی پرۆژەكانی وەبەرهێنان) دەبێت، ئەویش لە لایەن وەزارەتی دارایی و ئابوورییەوە لە چوارچێوەی بودجەی هەرێمی كوردستان ـ عیراقدا.

دووەم: ئەنجومەنی وەزیران بۆی هەیە دەسەلاّتی خەرج كردنی راستەوخۆ لەبەر رۆشنایی تەرخان كراو لە چوارچێوەی بودجەی سالاّنەیاندا، بە وەزیران و سەرۆكی لایەنانی گریّ نەدراو بە وەزارەت و بریكاری وەزارەتەكان و بەڕێوەبەرانی گشتی و بەڕێوەبەران و سەرۆك یەكەكانی ئیداری بدات، ئەمەش بە گوێرەی بڕیارێكی ئەنجومەن دەبێت كە بۆ ئەو مەبەستە دەرچووە و ئەنجومەنیش بۆی هەیە بە گوێرەی هەلومەرجی بەرژەوەندیی گشتی و پیادە كردنی بنەمای لامەركەزی، چاو بەو دەسەلاّتانەی كە دراون، دەخشێندرێتەوە.

ماددەی هەشتەم:

یەكەم: سەرۆكی پەرلەمان بۆی هەیە لە نێو پشتیوانەی تایبەت بە پەرلەماندا گوێزانەوە بكات.

دووەم: سەرۆکی ئەنجومەنی دادوەری بۆی هەیە لە نێو پشتیوانەی تایبەت بە ئەنجومەنی دادوەریدا گوێزانەوە بکات هەروەها بۆ هەیە راستەوخۆ خەرج بکات.

سێیەم: وەزیری پلان دانان بە پشت بەستن بە خواستی وەزارەتی پەیوەندیدار، بۆی هەیە گوێزانەوەی پێویست بکات بۆ پرۆژەکانی وەبەرهێنان لە نێو بودجەی وەبەرهێنانی ئەریَ کراو (راستێندراو) بۆ هەمان وەزارەت و لە سنووری یەك پارێزگادا، لەم بارەیەشەوە وەزارەتی دارایی و ئابووری ئاگادار بکاتەوە.

چوارەم: وەزارەتی دارایی و ئابووری بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی پلان دانان و وەزارەتەکانی پەیوەندیدار، بۆی هەیە گوێزانەوەی پێویست بکات بۆ پرۆژەکانی وەبەرهێنان لە نێوانی وەزارەتەکاندا و لە سنووری یەك پارێزگا یان قەزادا و لە نێو بودجەی ئەریَ کراو (راستێندراو) ی وەبەرهێناندا.

ماددەی نۆیەم:

یەکەم: وەزیری دارایی و ئابووری ئەو دەسەڵاتەی هەیە، گوێزانەوە لە نێوان پشتەوانەکانی یەك دەروازەدا بکات، بەدەر لە بەشی مووچە کە دەکریَ بۆی بگوێزرێتەوە و ناکریَ لێی بگوێزرێتەوە.

دووەم: وەزیری دارایی و ئابووری بۆی هەیە گوێزانەوە لە نێوان پشتوانەی دەروازەکانی بودجەدا بکات، بە مەبەستی دابین کردنی توانای خەرج کردن بۆ ئەو فەرمانگانەی بڕیار دەدرێت لە وەزارەتێك جیا بکرێنەوە و بدرێنە پاڵ وەزارەتێکی دیکەوەو، وەزیری تایبەتمەندیش بۆی هەیە لە نێو یەك بەش و یەك یەکەی خەرج کردندا، گوێزانەوە بکات.

سێیەم: نابیَ گوێزانەوە لە نێوانی پارێزگاکاندا بکرێت، لەوەی پەیوەندیی بە تەرخان کراوەکانی ئاوەدان کردنەوە و پەرەپێدانی پرۆژەی هەرێمەکان و پارێزگاکانەوە هەیە.

ماددەی دەیەم:

یەکەم: وەزیری تایبەتمەند دەسەڵاتی خەرج کردنی هەیە بە بڕیَ کە لە (350) سیَ سەد و پەنجا ملیۆن دینار بۆ هەر حاڵەتێك تێپەڕ نەکات، بۆشی هەیە کە دەسەڵات بە سەرۆك فەرمانگەکانی سەر بە وەزارەتەکەی بدات، کە بڕی تا (250) دوو سەد و پەنجا ملیۆن دینار خەرج بکەن.

دووەم: ئەو سەرۆك دەستانەی سەر بە وەزارەتێك نین، دەسەڵاتی خەرج کردنی تا (300) سیَ سەد ملیۆن دینار زیاتریان نییە بۆ هەر حاڵەتێك هەیە.

سێیەم: لە یەکەم و دووەمدا، ئەمانەی دادێن ڕەچاو دەکرێن:

1- خەرج کردن بە گوێرەی پشتەوانەی پەسند کراو لە بودجەی گشتی ساڵانە دەبێت و بۆ ئەو مەبەستانەی بۆیان دیاری کراوە.

2- پابەند بوون بەو پشتەوانەی لە بودجەی گشتیدا تەرخان کراوە، ناشکرێ خۆ وا پابەند بە خەرج کردن بکرێت، بە زیاتر لەوەی لە بودجەدا تەرخان کراوە.

چوارەم: وەزیری کشتوکاڵ و سەرچاوەکانی ئاو دەسەڵاتی خەرج کردنی ئەو بڕە پارەیەی هەیە کە بۆ باربووی(اعانات) کشتوکاڵی تەرخان کراوە تا لە کاتی گونجاوداو بەهەماهەنگی لەگەڵ وەزیری دارایی وئابووری وە هانای پێداویستییەکانەوە بچێت.

ماددەی یازدەم:

پاداشتی فەرمانبەران ساڵانە بۆ یەك کەس لە دوو ملیۆن دینار زیاتر نابێت و لەنێو بڕە پارەی تەرخان کراو لە بودجەدا و بە گوێرەی رێنمایی کە وەزارەتی دارایی و ئابووری دەری دەکات.

بەشی چوارەم

(میلاك)

ماددەی دوازدەم:

یەکەم: وەزارەتی دارایی و ئابووری بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتەکانی دی وردەکاریی میلاکی دامودەزگاکانی هەرێم بۆ ساڵی (2011)ی دارایی رێك دەخات و پەسندی دەکات لەبەر رۆشنایی تێچووی مووچەی پەسند کراو بۆ هەرێم کە دەکاتە (25.000 بیست و پێنج هەزار پلەی وەزیفی)ی لە نوێ دانراو بۆ ساڵی 2011.

دووەم: دەبێ وەزارەتەکان و ئەو لایەنانەی گرێدراوی وەزارەت نین، پلەکانی نوێی وەزیفی لە نێو میلاکی دامودەزگاکانی هەرێم بۆ ساڵی (2011)، دادپەروەرانە دابەشی سەر پارێزگا و یەکە کارگێڕیەکانی بکەن، بە گوێرەی ژمارەی دانیشتووان و، بە پێی ئەو بنەما و رێنماییانەی کە ئەنجومەنی وەزیران دەریکردووە تا ئەو کاتەی یاسای ئەنجومەنی راژەی گشتی هەرێم دەردەچێت و دەخرێتە کارەوە، لەگەڵ پێدانی ئەولەوییەت بە کوڕ و کچانی شەهید و ئەنفالکراوان.

سێیەم: وەزارەتەکان و لایەنانی نا گرێدراو بە وەزارەت، پەیوەست دەبن بەوەی خشتە بدەنە وەزارەتی دارایی و ئابووری کە بریتی بێت لە ژمارەی فەرمانبەران و ناو و ناونیشان و پلەی وەزیفییان ، هی ئەوانەی لە ساڵی 2011 دا بە گوێرەی ئەو رێژانەی پێشتر ئاماژەیان پێ کرا دادەمەزرێن لەگەڵ فەرمانەکانی تایبەت بە دامەزراندن.

چوارەم: میلاکە زیادەکانی وەزارەتی دارایی و ئابووریی کە (4000) چوار هەزار پلـەی وەزیفییـە دەگوازرێنەوە بۆ میلاکی وەزارەتەکانی پەروەردە و تەندروسـتی و نـاوخۆ و ناوچـە کێشـە لەسەرەکان تەرخان دەکرێت.

ماددەی سێزدەم:

یەکەم: لە کاتی رەزامەنـدی دەربـڕین لەسەرگواسـتنەوەی راژەی فەرمانبـەر لـە فەرمانگەیـەك لـە فەرمانگەکانی هەرێمەوە بۆ کەرتی تایبەت:

1- وەزارەتی دارایی و ئابووری نیوەی ئەو مووچەی کـە لـە فەرمانگـە لێـی گواسـتراوەکە وەری دەگرێت، تا ماوەی (3) سێ ساڵ لە مێژووی گواستنەوەکە لە ئەستۆ دەگرێت بە مـەرجێك بـە یەکجارەکی پەیوەندیی لەگەڵ فەرمانگەکەیدا بپچڕێت.

2- ئەو فەرمانگەیەی کە فەرمانبەرەکەی لێ گوازراوەتەوە، ئەوە مووچەیەی بۆ لایەنی کەری تایبەت کـە فەرمانبەرەکەی بۆ گوازراوەتەوە بە گوێرەی ئەوەی کە لە (یەکەم/1)ی سـەرەوەی ئـەم ماددەیـەدا هاتووە خەرج دەکات.

3- لەسەر وەزارەتی دارایی و ئابووریە رێنمایی پێویست بۆ ئاسان جێبەجێ کردنـی حوکمـەکانی ئـەم بڕگەیە دەربکات و مەرجەکانی دیاری بکات.

دووەم: لەسەر وەزارەتی دارایی و ئابوورییە پاڵپشتی داهاتەکانی سەندووقی دەزگای خانەنشـینی و دەستەبەری کۆمەڵایەتی بکات بە تەرخان کردنی بڕێك کە لـە (30٪)ی ئابوونـەی دراوی دەزگاکە زیاتر نەبێت، لە مـاوەی سـاڵی دارایـی پێشـوو لەچوارچـێوەی تـەرخان کـراوی وەزارەتی کاروکاروباری کۆمەڵایەتیدا.

بەشی پێنجەم
حوکمە کۆتاییەکان

ماددەی چواردەم:

یەکەم: بەردەوام بوون لە جێبەجێ کردنی پـرۆژەی بووژاندنـەوە و پەرەپێـدانی توانـا مرۆییـەکانی کوردستان، لە پێناو پێگەیاندنی کادیرانی پسپۆر لە بواری جیاجیـادا کـە هـەرێم پێویسـتی پێییانە، لە رێی زەمالە و نێردە و توێژینەوە و خولی مەشقەوە بە سەرپەرشتیی دەستەی بـاڵا کە بە سەرۆکایەتیی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیـران و جێگرەکـەی و وەزیرانـی (پـەروەردە، خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی و، پلانـدانان) کـە بـە گـوێرەی پـەیڕەوی پەسـندکراو (راستێندراو) لە لایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە پێك هاتووە.

دووەم: خەرج کردنی ئەو بڕە پارەیەی بۆ سندووقی پرۆژەکە تەرخان کـراوە، بـەردەوام دەبێـت و وەزارەتی دارایی و ئابووری بۆ پشتیوانی کردن لە سندووقەکە لە کـاتی پێویسـتدا، زێـدە بڕە پارەی پێویست دابین دەکات.

ماددەی پازدەم:

بـڕی (200) دوو سـەد ملیـار دینـار بـۆ پشـتیوانی کردنـی حیزبـەکان و پـرۆژەی ڕێکخـراوە ناحکومییەکان تەرخان دەکرێت و خەرج کردنی ئەو بڕە تەرخان کراوەش بـە ڕێکـاری کـاتی لـە لایەن وەزارەتی دارایی و ئابوورییەوە دەبێت، بە مـەرجێك ئـەو بـڕە پارانـەی لـە لایـەن حیـزب و ڕێکخراوەکانی ناحکومییەوە لە ساڵی 2010دا وەرگیراون پاکتاو (تسـویە) بکـرێن، ئەوەشـی لـە ساڵی 2011دا وەردەگیرێت بە گوێرەی یاسـای ڕێکخـراوە ناحکومییـەکان ژمـارە (1)ی سـاڵی 2011 و یاسای پاڵپشتی حیزبەکان هەر کاتێ پەرلـەمانی هەرێمی کوردستان پەسندی کرد.

ماددەی شازدەم:

یەکەم: وەزارەتی دارایی و ئابووری پەیوەست دەبێت بە دابین کردنی بڕی پارە بۆ بـەردەوام بـوون لە:

1- دابین کردنی پێشینەی خانووبەرە بۆ هاووڵاتیان لە پارێزگاکان و قـەزا و ناحیـە و گوندەکانـدا بە پێی ڕێنمایی و پرەنسیپی ڕەچاو کراو و پتەو کردنی حیسابەکەی لە کاتی پێویسـتدا، لەگـەڵ لێخۆشبوون لە قەرز وەرگر لەمەرجی زامن کردنی ژیان.

2- پشتیوانی کردن لە پرۆژەکانی کەرتی کشتوکاڵ لە ڕێی بانکی کشتوکاڵەوە.

3- پشتیوانی کردن لە پرۆژەکانی بانکی پیشەسازی.

4- پشتیوانی کردن لە پرۆژە گەشتوگوزارییەکان.

دووەم: وەزارەتی دارایی و ئابووری پەیوەست دەبێت بە پارەدان بە سندووقی نیشـتەجێ بـوون بـە بڕی (100 سەد ملیار دینار) لەگـەڵ ئـەوەی ئەولـەوییـەت بـە پرۆژەکـانی نیشـتەجێبوون بدرێت، ئەوانەی کە لەناحیە و گوندەکاندا دەیانگرێتەوە.

سێیەم: تەرخانکردنی بڕی (49 چل و نۆ ملیار دینار) بۆ دابین کردنی خانوو بـۆ هاوڵاتیـانی کـەم دەرامەت بەپێی یاسای دابین کردنی خـانوو لـە هـەرێمی کوردسـتان ژمـارە (7)ی سـاڵی 2008.

چوارەم: تەرخان کردنی بڕی (25 بیست پێنچ ملیار دینـار) بـۆ پشـتیوانی کـردن لـە سـندووقی قەرزی بچووك و پرۆژەی دۆزینەوەی هەلی کار بۆ گەنجان، کـە سـاڵی 2010 ئەنجومـەنی

وەزیرانی هەرێمی کوردستان بەپێی یاسای پشتگیری پڕۆژە بچووکەکانی گەنجان لە هەرێمی کوردستان ـ عێراق ژمارە (2)ی ساڵی 2011 پەسندی کردووە.

پێنجەم: تەرخانکردنی بڕی (10) دە ملیار دینار بۆ هاوکاری کردنی ئەوانەی کاتی خۆی پەنایان بۆ ئێران و تورکیا بردووە و گەڕاونەتەوە یان نیازی هەیە بۆ هەرێمی کوردستان بگەڕێتەوە و پێشتر قەرەبوو نەکراونەتەوە و، ئەم پارەیەش لە یەدەگی وەزارەتی دارایی و ئابووریی دابین دەکرێت.

ماددەی حەڤدەم:

لە سندووقی کوردستان بۆ داهاتەکانی نەوت کە لە ماددەی پازدەیەمی یاسای نەوت و غازی هەرێمی کوردستان ـ عیراق ژمارە (22)ی ساڵی 2007 دەقنووس کراوە، داهاتی وەدەست هاتوو لە پرۆسەکانی نەوت و غازی تایبەت بە کێڵگە نەوتییەکان بەگوێرەی حوکمەکانی دەستووری عێراق و یاسای نەوت و غازی هەرێم دادەنرێت.

ماددەی هەژدەم:

لە حاڵەتێکدا گۆڕان بە سەر بەشە بودجەی هەرێمی کوردستاندا هات، دەسەڵات بە وەزیری دارایی و ئابووری دەدرێت بۆ:

یەکەم: کەم کردنەوەی تێکڕای بڕی بودجە بە هەمان ڕێژە بۆ پڕ کردنەوەی کورت هێنان.

دووەم: لە حاڵەتی هەبوونی زێدە لە بودجەدا، بە پێی پێشنیاری ئەنجومەنی وەزیران، ڕەزامەندیی پەرلەمان، سەبارەت بە چۆنیەتی خەرج کردنی، وەردەگیرێت.

ماددەی نۆزدەم:

ناکرێ گرێبەست بۆ کار کردن لە فەرمانگەکانی هەرێمدا بکرێت، تەنیا بە ڕەزامەندی وەزارەتی دارایی و ئابووری نەبێت.

ماددەی بیستەم:

وەزارەت و فەرمانگەکانی هەرێم تێکڕای حیسابی مانگانەیان (بودجەکانی پێداچوونەوە) لە وادەیەکدا کە ماوەکەی لە (10) ڕۆژ لە دوای کۆتایی هاتنی هەر مانگێك تێپەڕ نەکات، پێشکەش بە وەزارەتی دارایی و ئابووری، بەڕێوەبەرایەتی ژمێریاری دەکەن.

ماددەی بیست و یەکەم:

سەرۆك فەرمانگەی یەکەی خەرج کردن، کە لە پێشکەش کردنی حیسابی کۆتایی ساڵی 2010ی فەرمانگەکەی دوا دەکەوێت، پاش کار پێ کردنی ئەم یاسایە، بە گوێرەی ڕێکاری یاسایی و ڕێنمایی کار پێ کراو، ڕەوانەی لێکۆڵینەوە دەکرێت.

ماددەی بیست و دووەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران پێش قەرزکردنی هەر بڕێک ڕەزامەندی پەرلەمان وەربگرێت لەگەڵ ئاشکراکردنی (بیان) ئەو پڕۆژانەی کە بۆیان تەرخانکراوە.

ماددەی بیست و سێیەم:

هەموو وەزارەتەکان و ئەو فەرمانگانەی گرێدراوی وەزارەت نین ئەرکی دابەش کردنی خەرجی وەگەڕخستن و وەبەرهێنان بە سەر پارێزگاکانی هەرێمدا دەگرنە ئەستۆ، بە ڕەچاو کردنی چڕیی دانیشتووانی هەر پارێزگایەك و ئەو ناوچانەی پتر زەرەرمەندن، دوای لادانی خەرجییەکانی ناوەندی وەزارەت.

ماددەی بیست و چوارەم:

یەك خستنی بودجەی تێکڕای ئەو دەزگایانەی کە تا مانگی تشرینی دووەمی ساڵی دارایی 2011 یەکیان نەگرتۆتەوە، لە حاڵەتی پابەند نەبوونیش بە وادەی دیاری کراو خەرج کردنی بودجەی ئەو دەزگایانە ڕادەگیرێت جگە لە مووچەکان.

ماددەی بیست و پێنجەم:

یەکەم: هەموو ئەو کەلوپەل و کاڵایانەی لە لایەن فەرمانگەکانی هەرێم و کەرتی گشتییەوە بە ناوی خۆیان و بۆ بەکارهێنانی خۆیان هاوردە دەکرێن، ڕەسمیان لێ وەرناگیرێت.

دووەم: ئەو ڕەسم وەرنەگرتنەی سەرەوە ئەو کەلوپەل و کاڵایانەش دەگرێتەوە، کە بۆ فەرمانگەکانی هەرێم و کەرتی گشتی، لە حکومەت یان دامەزراوی بەخشەرەوە هاوردە کراون.

ماددەی بیست و شەشەم:

ڕێژەی (10٪) لە مووچەی هەر یەك لە سەرۆکی هەرێم و جێگرەکەی و سەرۆکی پەرلەمان و جێگرەکەی و سکرتێر و ئەندامانی پەرلەمان و سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران و جێگرەکەی و وەزیرەکان و ئەوانەی لە پلەی ئەواندان و ئەوانەی مووچەی وەزیر و بریکاری وەزارەت وەردەگرن و ئەوانەی لە پلەی ئەواندان و ئەوەی مووچەی بریکاری وەزارەت وەردەگرێت و ڕاوێژکاران و خاوەن پلە تایبەتەکان و دادوەران و ئەندامانی داواکاری گشتی.

ماددەی بیست و حەوتەم:

ئەو پارانەی کە بەپێی ماددەی بیست و شەشەم دەبڕدرێن بۆ سوودی سندووقی شەهیدان تەرخان دەکرێن و بڕینەکەش لە 2011/7/1ـەوە دەست پێ دەکات.

ماددەی بیست و هەشتەم:

لەسەر حکومەتی هەرێمی کوردستان یەکسانی لەنێوان مووچە و دەرماڵەی هێزەکانی پێشمەرگە و ئاسایش و پۆلیس و زێرەڤانی و بەرگری و فریاکەوتن لە هەرێم لەگەڵ مووچە و دەرماڵەی هاوتاکانیان لە تاکەکانی هێزی چەکدار و هێزی ئاسایشی ناوخۆی حکومەتی فیدراڵدا بەدی بهێنێت.

مادەی بیست و نۆیەم:

لەسەر حکومەتی هەرێمی کوردستانە یەکسانی لەنێوان مووچەی خانەنشین کراوانی هەرێم و مووچەی خانەنشین کراوانی حکومەتی فیدراڵیدا وەدی بهێنێت، بەمەرجێ ئەمە نەبێتە هۆی کەم کردنەوەی مووچەکانیان.

مادەی سییەم:

لەسەر حکومەتی هەرێمی کوردستانە یەکسانی لەنێوان مووچە و دەرماڵەی کارمەندانی (العاملین) هەرێم لەگەڵ مووچە و دەرماڵەی هاوتاکانیان لە کارمەندانی حکومەتی فیدراڵی وەدی بهێنێت، بەمەرجێ ئەمە نەبێتە هۆی کەمکردنەوەی مووچە و دەرماڵەی کەسیان، لەمەشدا بەڕێوەبەرانی گشتی و ئەوانەی حوکمەکانی ماددەی بیست و شەشەمی ئەم یاسایە دەیانگرێتەوە بەدەردەکرێن.

ماددەی سی و یەك:

دانەمەزراندنی هیچ وەزیفەیەکی سەرکردایەتی (لە بەڕێوەبەری گشتی بە سەرەوە) ئەگەر لە یاسای وەزارەت یان لایەنی نەبەستراو بە وەزارەت یان پەیکەری رێکخستنیدا پلە نەبێت.

ماددەی سی و دوو:

حکومەتی هەرێمی کوردستان پابەند دەبێت بە ئەنجام نەدانی گواستنەوە لە بودجەی وەبەرهێنان بۆ سەر بودجەی وەگەڕخستن.

ماددەی سی و سێ:

لە حاڵەتی خەرج نەکردنی پشتیوانەی تەرخانکراو بۆ پرۆژەکانی وەبەرهێنان لە کۆتایی ساڵی داراییدا، ئەوەی لێی ماوەتەوە لە حیسابێکی تایبەت بە ناوی (حیسابی جێبەجێ کردنی پرۆژە بەردەوامەکان) دادەنرێت.

ماددەی سی و چوار:

حکومەتی هەرێم پابەند دەبێت بە جێبەجێ کردنی پرۆژەکان بەگوێرەی ئەو پلانەی کە لە بودجەی وەبەرهێنان لەلایەن وەزارەتەکانەوە و بەگوێرەی پسپۆڕایەتی راگەیەندراوە و، نابێ هیچ وەزارەتێك لە دەرەوەی پسپۆڕایەتی خۆیدا پرۆژە جێبەجێ بکات.

ماددەی سی و پێنج:

پێویستە وەزارەتی پلاندانان هەر چوار مانگ جارێك راپۆرتێك لەسەر رێژەی جێبەجێ كردنی پرۆژەكان پێشكەش بە پەرلەمان بكات.

ماددەی سی و شەش:

هەموو ئەو مووچانەی كە لەبەر هۆی سیاسی راگیراون بۆ ئەو كەسانە خەرج دەكرێت كە بۆ وەزیفەكانیان گەڕاونەتەوە، ئەمەش پاش سەلماندنی راستی قسەكانیان.

ماددەی سی و حەوت:

دەبێت وەزیری دارایی و ئابووری رێنمایی پێویست بۆ ئاسان جێبەجێ كردنی حوكمەكانی ئەم یاسایە دەربكات و هەروەها بۆدیاری كردنی دەسەڵاتی خەرج كردنی بە ئیداراتی حكومی بە ماوەیەك كە لە (15) پازدە رۆژ لە رۆژی بڵاوكردنەوەی ئەم یاسایە لە رۆژنامەی فەرمی تێپەڕ نەكات.

ماددەی سی و هەشت:

كار بە هیچ دەقێك ناكرێت كە پێچەوانەی حوكمەكانی ئەم یاسایە بێت.

ماددەی سی و نۆ:

پێویستە ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەكان حوكمەكانی ئەم یاسایە جێبەجێ بكەن.

ماددەی چل:

ئەم یاسایە لە رۆژنامەی فەرمی (وەقایعی كوردستان)دا بڵاو دەكرێتەوە و لە رۆژی 2011/1/1ــەوە جێبەجێ دەكرێت.

محمد قادر عبدالله

(د. كەمال كەركووكی)

سەرۆكی پەرلەمانی كوردستان ـ عێراق

تێبینی: ئەم یاسایە بەبریاری ژمارە 17 ی سالی 2011 لەلایەن بەرێز سەرۆكی هەرێمی كوردستانەوە دەرچوێنرا.